Adroddiad i'r:	**Cyngor**
Dyddiad y Cyfarfod:	**24 Chwefror 2015**
Aelod Arweiniol:	**Cynghorydd Julian Thompson-Hill**
Awdur yr Adroddiad:	**Pennaeth Cyllid ac Asedau**
Teitl:	**Cynllun Cyfalaf 2014/15 - 2017/18 ac Argymhellion y Grŵp Buddsoddi Strategol**

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1 Mae'r adroddiad yn rhoi diweddariad i'r aelodau ar elfen 2014/15 y Cynllun Cyfalaf. Hefyd ynghlwm mae argymhellion y Grŵp Buddsoddi Strategol o gynigion Cyfalaf a argymhellir ar gyfer eu cynnwys yn y Cynllun Cyfalaf.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1 Darparu Cynllun Cyfalaf diwygiedig i'r aelodau gan gynnwys diweddariad ar brosiectau mawr a'r cynllun corfforaethol.

Mae'r Atodiadau canlynol wedi cael eu cynnwys:

- Atodiad 1: Crynodeb o gyllid cynllun cyfalaf
- Atodiad 2: Crynodeb o gynllun cyfalaf gan Bennaeth Gwasanaeth
- Atodiad 3: Manylion amcangyfrifon cynllun
- Atodiad 4: Diweddariad ar brosiectau cyfalaf mawr
- Atodiad 5: Manylion argymhellion gan Grŵp Buddsoddi Strategol
- Atodiad 6: Bidiau Cyfalaf a argymhellir i'w cymeradwyo
- Atodiad 7: Darpariaeth ysgolion cynradd Ardal Rhuthun

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1 Bod aelodau'n nodi sefyllfa ddiweddaraf elfen 2014/15 y Cynllun Cyfalaf a'r diweddaraf ar brosiectau mawr.

3.2 Bod yr aelodau yn cefnogi argymhelliad y Grŵp Buddsoddi Strategol fel y manylir yn Atodiad 5 a'u crynhoi yn Atodiad 6.

3.3 Cymeradwyo Cynllun Cyfalaf 2015/16.

3.4 Cymeradwyo achosion busnes a dyraniad cyfalaf ar gyfer darpariaeth Cynradd Ardal Rhuthun:

- Amnewid y ddarpariaeth bresennol Ysgol Stryd y Rhos/Ysgol Penbarras ar safle Glasdir.
- Adeilad ysgol newydd ar gyfer Ysgol Carreg Emlyn.
- Adeilad ysgol newydd ar gyfer ysgol ardal Llanfair a Phentrecelyn, yn amodol ar ganlyniad y cynigion trefniadaeth ysgolion.

4. Manylion yr Adroddiad

4.1 Gwariant Cyfalaf 2014/15

Rhoddwyd yr adroddiad diwethaf ar y Cynllun Cyfalaf llawn i'r Cyngor ym mis Medi 2014. Mae diweddariadau misol yn cael eu cyflwyno i'r Cabinet. Mae'r Cynllun Cyfalaf Amcangyfrifedig bellach yn £35.9miliwn. Mae'r Cynllun wedi cael ei ddiweddaru ychydig ers adrodd arno i'r Cabinet ar 17 Chwefror 2015.

4.2 Prif Brosiectau

Mae Atodiad 4 yn rhoi diweddariad ar y prosiectau mawr canlynol:

- Datblygiad Harbwr y Rhyl
- Y Rhyl yn Symud Ymlaen
- Rhaglen Ysgolion yr 21ain Ganrif – Ysgol Gymunedol Bodnant
- Rhaglen Ysgolion yr 21ain Ganrif – Ysgol Newydd y Rhyl
- Datblygiad y Nova
- Datblygiad Arfordirol Gorllewin y Rhyl – Ph 3

4.3 Cynllun Corfforaethol

Mae'r Cynllun Corfforaethol 2012-17 yn nodi uchelgais y Cyngor i sicrhau buddsoddiad cyfalaf sylweddol yn ei flaenoriaethau dros yr ychydig flynyddoedd nesaf, ac mae'r ffigurau diweddaraf yn tynnu sylw at y ffaith y bydd angen i'r Cyngor fuddsoddi oddeutu £119.047miliwn o gyllid cyfalaf.

Bydd cyfran uchel o'r gwaith hwn yn cynnwys cyflwyno pum prosiect o fewn y cynigion Band A ar gyfer Ysgolion yr 21ain Ganrif.

	Cyllid y Cyngor £miliwn	**Cyllid Allanol** £miliwn
Ysgolion yr 21ain Ganrif (rhaniad 50:50)	22.655	22.655
Ysgolion yr 21ain Ganrif – Ffydd (rhaniad 85:15)	3.572	20.242
Moderneiddio Addysg	16.907	0
Tai Gofal Ychwanegol a Chefndy	7.500	14.000
Priffyrdd	6.600	4.916
Cyfanswm	**57.234**	**61.813**

Mae'r Cynllun yn gwneud tybiaethau allweddol ar ffactorau amrywiol, gan gynnwys cyllid gan Lywodraeth Cymru ac adnoddau'r cyngor ei hun, amcangyfrif o gostau ac amseriad y gwaith.

Mae crynodeb o amcangyfrif diweddaraf y Cynllun Corfforaethol yn cael ei ddangos yn Atodiad 1.

4.4 **Derbyniadau Cyfalaf**

Mae'r Cynllun Cyfalaf yn ddibynnol am ran o'i gyllid ar dderbyniadau cyfalaf a gynhyrchir drwy werthu asedau'r Cyngor. Mae'r tabl isod yn dangos y derbyniadau a gyflawnwyd yn 2014/15. Yn ychwanegol, mae yna nifer o waredaidau posibl yn cael eu datblygu.

	2014/15 £000
Tir yng nghefn safle HM Stanley, Llanelwy	322
Tir, hen safle Lladd-dy, Rhuallt	65
Symudydd Cychod, Harbwr y Foryd	26
CYFANSWM	**413**

4.5 **Dangosyddion Darbodus**

Pob blwyddyn mae'r Cyngor yn pennu Dangosyddion Darbodus sy'n pennu terfynau darbodus ar ei fenthyca. Dyled y Cyngor ar hyn o bryd yw £151m. Mae hyn o fewn y Ffin Weithredol (£215 miliwn) a Therfyn Awdurdodedig (£220 miliwn) ac mae'n llai na'r rhagolwg Nawdd Cyfalaf Gofynnol (£203.9 miliwn). Mae hyn yn golygu bod y Cyngor yn cadw at y Cod Darbodus Cyllid Cyfalaf ac nid yw'n benthyca mwy na'i anghenion cyfalaf.

Mae'r gymhareb costau ariannu i'r llif refeniw net ar gyfer 2014/15 yn 6.93%. Mae'r gymhareb hon yn arwydd o fforddiadwyedd ac mae'n tynnu sylw at oblygiadau refeniw gwariant cyfalaf presennol ac arfaethedig trwy nodi cyfran o'r gyllideb refeniw sydd ei angen i gwrdd â chostau benthyca.

4.6 **Argymhellion y Grŵp Buddsoddi Strategol (GBS)**

Mae'r Grŵp Buddsoddi Strategol wedi adolygu ceisiadau cyfalaf ac wedi gwneud argymhellion i'w cynnwys yn y Cynllun Cyfalaf o 2015/16 ymlaen. Mae'r rhain wedi eu manylu yn Atodiad 5 a'u crynhoi yn Atodiad 6.

4.7 **Cynigion Adolygiad Ardal Ysgolion Cynradd Rhuthun**

Fel rhan o Gynllun Corfforaethol y Cyngor gwnaeth y Cyngor ymrwymiad, yn ychwanegol i'r cyllid ar gyfer Ysgolion yr 21ain ganrif, y byddwn yn ceisio buddsoddi adnoddau pellach tuag at weithredu'r adolygiadau ardal, gwaith adnewyddu a gwelliannau eraill i'n hysgolion.

Ym mis Gorffennaf 2014, rhoddodd y Cabinet awdurdod i gychwyn astudiaethau dichonoldeb mewn perthynas â'r tri phrosiect, a bydd eu cwblhau yn destun penderfyniadau cyllideb yn y dyfodol.

Yng nghyfarfod y Cabinet ar 13 Ionawr 2015, penderfynwyd argymell i'r Cyngor gymeradwyo'r achosion busnes a'r dyraniadau cyfalaf ar gyfer:-

- Ysgol gynradd newydd ar safle Glasdir yn Rhuthun yn lle'r adeiladau ysgol presennol ar gyfer Ysgol Penbarras ac Ysgol Stryd y Rhos
- Adeilad ysgol newydd yng Nghlocaenog ar gyfer Ysgol Carrog Emlyn yn lle'r adeiladau ysgol presennol yng Nghlocaenog a Chyffylliog
- Adeilad ysgol newydd ar gyfer ysgol ardal i wasanaethu cymunedau Llanfair a Phentrecelyn

Mae crynodeb o'r sail resymegol ar gyfer y prosiectau yn Atodiad 7 ac yn esbonio'r rhesymau am y buddsoddiadau arfaethedig. Yn eu cyfarfod ar 16 Rhagfyr 2014, bu’r Grŵp Buddsoddi Strategol yn ystyried yr Achosion Busnes llawn ar gyfer y prosiectau ac argymell eu cymeradwyaeth.

I gefnogi'r cynigion hyn, yng nghyfarfod y Cabinet rhoddwyd cymeradwyaeth i gychwyn dau gynnig trefniadaeth ysgolion fydd yn cael ei datblygu ochr yn ochr â’r prosiectau buddsoddi yma. Dechreuodd proses o ymgynghori ar y ddau gynnig ar ddechrau Chwefror 2015.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Mae prosiectau wedi cael eu hadolygu er mwyn sicrhau eu bod yn bodloni Amcanion Corfforaethol y Cyngor.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1 **Goblygiadau o Ran y Gost**

Mae'n angenrheidiol sicrhau bod y Cynllun Cyfalaf yn cael ei ariannu'n llawn gan fod yn rhaid i unrhyw gost ychwanegol, sy’n fwy na chyfanswm y cyllid sydd ar gael, gael ei ariannu o gyllidebau refeniw.

6.2 **Goblygiadau Staffio/TG/Llety**

Mae'n ofynnol llenwi ffurflen Achos Busnes ar gyfer pob prosiect newydd a thrafod goblygiadau penodol yn ystod y cam hwnnw.

6.3 **Asesiad o Effaith ar Newid Hinsawdd - Lliniaru ac Addasu:**

Mae prosiectau cyfalaf newydd yn destun archwilio gan y Grŵp Buddsoddi Strategol. Bydd pob achos busnes yn dangos, lle bo’n briodol allyriadau tunnell carbon perthnasol cyn ac ar ôl prosiect, gan nodi a yw'r prosiect yn allyriad carbon cadarnhaol, negyddol neu niwtral. Yn ogystal, mae angen sicrhau bod prosiectau cyfalaf newydd

yn ddiogel ar gyfer y dyfodol ac yn gallu addasu i newid yn yr hinsawdd.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb a gynhaliwyd ar y penderfyniad?

Mae pob prosiect newydd yn amodol ar AEG unigol.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gydag Archwilio ac eraill?

Mae prosiectau'n cael eu paratoi ac yna'n cael eu monitro mewn ymgynghoriad â Phenaethiaid Gwasanaeth. Mae'r ffigurau a ddefnyddir yn yr adroddiadau yn seiliedig ar yr amcangyfrifon diweddaraf sydd ar gael.

Mae pob aelod wedi cael gwybod am y cynigion, gyda chopïau caled o'r ceisiadau wedi eu lleoli yn ystafell yr Aelodau a cheisiadau prosiect ar gael i'w gweld ar Mod.Gov.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Ni ddylai unrhyw brosiect ddechrau heb gael ei gyllido'n llawn yn erbyn cynllun prosiect cadarn a'r prosiect yn cael ei drafod gyda'r Grŵp Buddsoddi Strategol.

Mae angen i Noddwyr Prosiect arfer rheolaeth dynn dros eu gwariant cyfalaf er mwyn sicrhau bod y prosiectau'n gallu aros o fewn eu cyllidebau.

Mae'r Cyngor wedi cymeradwyo Cynllun Corfforaethol uchelgeisiol. Yn sail i fforddiadwyedd y Cynllun mae rhagdybiaethau allweddol ynghylch cyllidebau refeniw ac arian. Mae maint y Cynllun Corfforaethol yn golygu y bydd yn ymestyn dros gyfnod o 5-7 mlynedd ac yn sicr yn golygu wrth iddo ddatblygu, y bydd gwahaniaethau amseru rhwng y rhagdybiaethau a gynlluniwyd a'r rhagdybiaethau gwirioneddol ynghylch y defnydd o arian. Gall hyn olygu y gall cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd gynyddu nes y byddant wedi'u hymrwymo. Fodd bynnag mae'n hanfodol cydnabod, os yw adnoddau'n cael eu hailgyfeirio yn ystod oes y Cynllun, y bydd yn rhaid i'r Cyngor benderfynu pa brosiectau a nodwyd yn flaenorol y byddai am eu canslo.

Cost y tri phrosiect cyfalaf ar gyfer adolygiad ardal Rhuthun yw oddeutu £15 miliwn. Gan nad yw'r cynlluniau yn rhan o'r prosiectau Ysgolion yr 21ain Ganrif Band A, bydd rhaid i'r Cyngor ariannu'r holl gostau cyfalaf sy'n gysylltiedig â'r cynigion. Mae buddsoddi ar y raddfa hon yn dod â risgiau ariannol cysylltiedig ac felly mae'n hanfodol rheoli a monitro'r prosiect a'r agweddau ariannol. Dylai'r cynigion gynhyrchu arbedion refeniw y gellir eu hail-fuddsoddi i mewn i raglen fuddsoddi'r Cyngor i ariannu benthyca. Mae cwblhau'r tri phrosiect hefyd yn rhoi potensial i gynhyrchu derbyniadau cyfalaf.

10. Pa risgiau sydd yna, ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1 **Risgiau sy'n gysylltiedig â pheidio cytuno â'r argymhellion**

Byddai risgiau posibl yn cynnwys cynlluniau ddim yn symud ymlaen, colli grant ac amhariad ar wasanaethau.

10.2 **Risgiau sy'n gysylltiedig â chytuno â'r argymhellion**

Nid oes unrhyw brosiect cyfalaf heb risg. Fodd bynnag, mae'r holl gynlluniau'n cael eu hadolygu gan y Grŵp Buddsoddi Strategol ac maent hefyd yn destun monitro ac adrodd misol parhaus.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

Mae Rhan 1 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2003 yn pennu'r trefniadau ar gyfer cyllido cyfalaf o 2004/05 ymlaen.